

TARTU ÜLIKOOLI VILJANDI KULTUURIAKADEEMIA

Etenduskunstide osakond

Tantsukunsti õppekava

Susanne Org

**KAASAEKSE TANTSU ÕPETAJA ROLL JA SEDA
MÕJUTAVAD TEGURID PRAKTILISE KOGEMUSE
NÄITEL**

Tantsuõpetaja kutse lõputöö

Juhendaja Anu Sööt, MA

Kaitsmisele lubatud

Viljandi 2015

SISUKORD

SISSEJUHATUS.....	3
1. TANTSUÕPETAJA ROLL	5
2. ÕPETAMISE TOIMUMISKOHT JA ÕPETATAV RÜHM	8
3. TUNDIDE LÄBIVIIMISE EESMÄRGID JA MEETODID	11
4. TÖÖPROTSESSI ANALÜÜS.....	15
4.1 Saavutatud eesmärgid	15
4.2 Probleemolukorrad	17
4.2.1 Motivatsioon	17
4.3 Tantsuõpetaja rolli mõjutavad tegurid.....	19
4.3.1 Tantsukooliga arvestamine	19
4.3.2 Eksamid ja kevadkontsert.....	20
5. ENESEANALÜÜS.....	22
KOKKUVÕTE	25
KASUTATUD KIRJANDUS.....	27
SUMMARY	28
LISAD.....	29
Lisa 1- Tagasiside õpilastelt.....	29
Lisa 2 - Ühe tunni kirjeldus ja analüüs	35

SISSEJUHATUS

Käesolev tantsuõpetaja kutse lõputöö on tagasivaade ja analüüs minu õpetajakutse lõputöö praktilisele osale, mille viisin läbi Eesti Tantsuagentuuris (ETA) põhiaste (PA) I kursusega, kus on kokku kuusteist tüdrukut vanuses 10-13 aastat. Õpetamisega alustasin 2014. aasta oktoobris ning see lõppes 2015. aasta mai lõpus.

Minu lõputöö ülikoolipoolne juhendaja on TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia loovmängu ja -tantsu ning pedagoogilise praktika õppejõud Anu Sööt ning kohapealne juhendaja on ETA Tantsukooli kaasaegse tantsu õpetaja Helena Pihel, kes ka 90% tundidest kohal oli ja jooksvalt minu tööd tantsuõpetajana jälgis.

Lõputöö peamiseks eesmärgiks oli viia praktikasse enda 2014. aasta sügisel kirjutatud seminaritöö pealkirjaga "Kaasaegse tantsu õpetaja roll 21. sajandil". Seminaritöös uurisin, mis on tänapäeval kaasaegse tantsu õpetaja roll ja kuivõrd see erineb kõrgkoolis ja huvikoolis. Enne seminaritöö ning ka õpetaja lõputöö algust oli mul üsna konkreetne nägemus, mille kohaselt võiks tantsuõpetaja oma tundides peale tantsutehnika õpetamise tegeleda üleüldisemalt kaasaegse tantsu populariseerimisega. Põhjus, miks mul valmis säärane seminari- ning lõputöö, on puhtalt kogemuslik. Mind huvitas küsimus, miks tantsuväline maailm või isegi kõrgkoolidest eemalolev tantsuringkond ei tea mida tähendab sõnapaar kaasaegne tants. Selle üle arutledes jõudsin järeldusele, et põhjuseks on sellele stiilile iseäralik omaette "nokitsemine" ning ennekõike tegijate endi panus. Ma ei tahtnud uskuda, et nii see peabki olema. Mind on väga inspireerinud kooli ajast välisõppejõud, kes on olnud väga avatud suhtlejad ning isegi väga põgusa tutvumise ja õpetamisperioodi vältel, on nad pea igasse tantsutehnika tundi toonud sisse arutelu nähtud etenduste, töötubade, tantsijate või koreograafide üle. Mulle jäi meelde ning meeldis nende laiahaardelisem

lähenemine enda ainele ning vahetu ja analüüsiv suhtlus õpilastega. Sellest ajendatuna püüdsin ka enda tantsuõpetaja lõputöö praktilises osas vastavalt toimida.

Küsimus, millele käesoleva lõputöö näitel vastust proovin leida, on: Kas, kuidas ja milliste meetoditega on võimalik kaasaegse tantsu õpetamisel tutvustada konkreetse stiili laiemat käsitlust? Laiema käsitluse all pean silmas: 1) tantsutehnika õpetamine; 2) improvisatsioon, loovus ja kompositsioon; 3) tantsuajalugu; 4) etenduste vaatamine ja analüüs.

Lõputöö koosneb viiest peatükist. Esimeses peatükis kirjeldan, milline on minu nägemus tantsuõpetaja rollist ning kuidas on seda defineerinud ka teised praktikud. Teises peatükis selgitan, kuidas sattusin õpetama just ETA-sse ning millised on selle tantsukooli väärtused. Lisaks kirjeldan lühidalt kui tihti ja millistes tingimustes minu õpetamine toimus ning millise taustaga olid minu õpilased. Kolmandas peatükis-tundide läbiviimise eesmärgid ja meetodid, võtan vaatluse alla need neli teemat, millele enda õpetamispraktikas toetusin ning millised meetodid ja miks selleks valisin. Neljas peatükk on tööprotsessi analüüs, kus keskendun sellele, mis eesmärgid mul õnnestus saavutada, millised olid probleemolukorrad ja miks need tekkisid ning millised tegurid minu, kui õpetaja rolli mõjutasid. Viimane peatükk on eneseanalüüs, kus meenutan ja kõrvutan enda kunagisi nägemusi konkreetse praktikaga. Veel analüüsin enda nõrku külgi ja mõtisklen selle üle, miks kujunes see lõputöö just selline. Töö lõpus on kokkuvõte, kasutatud kirjanduse loetelu, inglisekeelne kokkuvõte ning lisad, kust saab lugeda ühe tunni põhjaliku kirjelduse ning tagasiside küsimustike vastuseid.

1. TANTSUÕPETAJA ROLL

Seminaritöös “Kaasaegse tantsu õpetaja roll 21. sajandil” pidasin rolli all silmas kõike, mis võiks tantsuõpetajaks olemise juurde kuuluda- teadlikkus õpetatavast stiilist, tantsutehnika valdamine, tundide läbiviimise metoodika, tantsuetenduste vaatamas käimine/korraldamine ja neist rääkimine, teiste koreograafide tutvustamine, õpilaste kaasamine/suunamine festivalidele ja töötubadesse jne (Org 2014, lk 10).

Tantsuõpetajana mõtlen pidevalt mis on minu roll, mida võiksin õpilastele edasi anda ning mida ise sellest õppida? Mis on selleks vajalikud eeldused ja kuidas ilusad teooriad reaalsuseks teha?

Minu ideaalilähedane nägemus noore ja algaja tantsuõpetajana enne praktikat oli järgmine- tantsuõpetaja võiks enda õpetatavat tantsustiili edasi anda võimalikult mitmekülgsest ja laiahaardeliselt. Ühest küljest seepärast, et noorel õppijal ei kinnistuks antud stiilist liiga ühekülgne arusaam ning et tal oleks võimalik tutvuda selle stiili erinevate tahkudega ja selle põhjal hiljem näiteks enda arvamus kujundada, edasi õppida, areneda, uurida või lihtsalt olla teadlik mõningatest erinevatest võimalustest. Teisalt leian, et inimene on oma loomuselt pigem laisk ning teades omast kogemusest, et kuigi tänapäeval on igasugune info üsna lihtsalt kättesaadav, siis tihtipeale ei lähe ma pärast tundi internetiavarustesse iseseisvalt kõiksugu lisamaterjali otsima. Samuti julgen seda arvata enda õpilaste kohta, kes olles vanuses 10-13 eluaastat ning minu küsimusele, kas neil on *Facebook*, vastasid nad õnneks enamikul juhul eitavalt. Seega usun, et igasugune lisainformatsioon, mida tantsuõpetaja oma õpilastele jagab, ei ole liiast ning kui see ka lõpuks vaid ühele õpilasele kuidagi kasuks tuleb, võib tantsuõpetaja oma rolli üle uhkust tunda.

Olen praktika käigus õppinud palju. Samuti nii mõndagi tantsuõpetaja rolli kohta. Kui enne seminaritööd arvasin, et tantsuõpetaja rolli defineerimine üheselt on üsna võimalik, siis nüüdseks leian, et päris nii lihtne see ei ole. Iga tegutseva tantsuõpetaja roll sõltub paratamatult paljudest asjaoludest nagu näiteks õpetatav stiil, õpilaste vanus, regioon ja asutus kus õpetatakse (huvikool, ülikool vm) ning tundide arv ja pikkus. Seega võib ka ühe ja sama õpetaja puhul tema roll erineda olenevalt sellest kus ta parasjagu õpetab.

Enda kaunile ettekujutusele tantsuõpetaja rollist leidsin muidugi toetust teooria näol ka juba seminaritööd kirjutades, kus Eesti Tantsupedagoogide Liit on 2010. aastal sõnastanud tantsuhariduse eesmärgi. Tänapäevase tantsuhariduse eesmärk on õpilase kehateadlikkuse, loomingulise mõtlemise ning tantsuliste võimete arendamine tantsimise, tantsu vaatamise ja tantsust rääkimise kaudu. Need tantsuõpetuse koostisosad on üksteisega mitmetähenduslikus ja tihedas seoses. Tantsuõpetuse keskseks ülesandeks on toetada õpilase ealist arengut praktilise õppe kaudu, mis haarab nii keha kui vaimu (Eesti üldhariduskoolide tantsuõpetuse..., 2010, viidatud Sööt 2010, lk 7). Tihti võivad asjad teoorias ja praktikas palju erineda ning seega olen õnnelik, et sain iseenda teoreetilised arusaamad kohe ka proovile panna. Leian, et need teooriad võiks iga tantsuõpetaja võtta endale eesmärgiks, mille poole püüelda, kuid kindlasti ei tohiks mõelda nendest kui reeglitest, millest ei tohi kõrvale kalduda.

Brenda Pugh McCutchen on kirjutanud väga põhjaliku raamatu "*Teaching Dance as Art in Education*", mis käsitleb tantsuhariduse vajalikkust põhi- ja keskkooli astmes ning tantsuõppekava loomist. Samuti räägib raamat palju sellest, mis on tantsuõpetaja roll ja kohustused. Ta on tantsuhariduse sisu piiritlenud nelja nurgakiviga (ingl. k *Cornerstone* ehk C). C1 on tantsimine ja sooritamine, C2 on loomine ja komponeerimine, C3 on ajaloo, kultuuri ja konteksti mõistmine ning C4 on analüüsimine ja kritiseerimine. Selleks, et õpetada tantsu terviklikult, tuleb õpetada ja integreerida iga nurgakivi, ütleb McCutchen (McCutchen 2006, lk 102).

Teatavasti on tants tohutult lai mõiste ning leian, et ei saa rääkida tantsu õpetamisest üldistavalt. Tantsus on nii palju eri stiile, mis paratamatult nõuavad selle stiili iseärasustele vastavat lähenemisviisi. Küll aga olen McCutcheniga igati nõus ning usun, et nende nelja nurgakivi tundmine on vajalik ükskõik mis stiiliga tegeledes.

Eriti aga puudutab see minu arvates kaasaegset tantsu oma hoomamatuse ja piiritlematuse tõttu. Seminaritööd kirjutades sai selgeks, et kaasaegset tantsu ei ole võimalik üheselt defineerida, mis aga ei tähenda, et seda ei oleks üldse võimalik määratleda. Seepärast nõuabki kaasaegse tantsu õpetamine minu arvates kõigi nelja nurgakivi üheaegset käsitlemist.

2. ÕPETAMISE TOIMUMISKOHT JA ÕPETATAV RÜHM

2014. aasta septembris, enne praktikakoha valimist, mõtlesin enda jaoks välja mõningad kriteeriumid, millest lähtuvalt üldse sobivat kohta otsima hakata. Nendeks olid siis õpetatav stiil, õpilaste eelnev tantsualane taust ja vanus.

TÜ Viljandi Kultuuriakadeemias õppides avastasin enda jaoks moderntantsu, mida nimetaksin range balletitehnika ning vaba ja isikupärase kaasaegse tantsu sulamiks. Moderntantsu tehnikaid on mitmeid ning minul õnnestus neist koolis praktiseerida kolme- *Horton*, *Graham* ja *Limon* (Einasto, lk 97, 67, 92). Esimest kahte Jane Raidma käe all ning *Limoni* välisõppejõu David Kingi juhendamisel. Lisaks veel mõned moderntantsu alla kuuluvad tunnid teistelt välisõppejõududelt, kes andsid pigem erinevate koolkondade ning enda kogemuste baasil rajatud tehnikatunde, millest inspireerituna proovisin enda õpetaja lõputöös läheneda sarnaselt, katsetades ja pannes kokku tunde erinevatest õpitud tehnikatest. Kuigi moderntants tähendab üldjuhul mingi kindla koolkonna tehnikat, siis nii väga kui ma ka tahaksin, ei saa ma praeguse seisuga öelda, et olen autentne mõnda neist õpetama. Sellest hoolimata leidsin, et võiksin enda lõputöö praktikas proovida ühendada omavahel kahte kohati sarnast ning ka ajalooliselt üksteisest välja kasvanud tantsutehnikat: modern- ja kaasaegset tantsu ning pidades selle all silmas just sõnavara, baasharjutusi, liikumiskvaliteete ning tunni üldist ülesehitust. Tahtsin ennast esialgsete plaanide kohaselt proovile panna tegutseva tantsutrupi juures, kelle vanus jääks vahemikku 16-21 ning kes tegeleksid aktiivselt kaasaegse tantsuga ehk siis *contemporary dance*, *contemporary jazz*, *lyrical contemporary* vms. Eeldasin, et selline trupp tegeleb pigem tantsude õppimisega ning minul oleks neile pakkuda lisaks tantsutehnilist poolt ning teatud määral ka tantsuajaloo ja -etenduste analüüsi. Võtsin esimesena ühendust

Tallinnas tegutseva *Free Flow* stuudioga, kuid sain sealt kahtleva vastuse. Vahepeal tegelesin aga lõputööle juhendaja leidmisega ning palusin selleks Anu Sööti, kes oli lahkesti nõus abistama. Vastates Anu küsimusele, et kellele ja kus ma enda lõputööd teen, rääkisin talle ära enda visiooni, mille peale küsis tema, kas ma Eesti Tantsuagentuuris (edaspidi ETA) ei tahaks tunde anda. Jõudmata väga selle üle mõelda, helistas juba Anu ETA tolleaegsele juhatuse liikmele, Jane Miller-Pärnamäele ning sai minu praktikakoha asjus jutule. Sedasi, endalegi suureks üllatuseks, saigi alguse minu praktika hoopis ühes Eesti prestiižikamas tantsukoolis.

ETA on Eesti nn tantsumaaailmas üks tuntumaid ja suuremaid organisatsioone, kus saab tantsu õppida. Hooandja koduleheküljel on kirjas, et Eesti Tantsuagentuuri Tantsukooli eesmärgiks on pakkuda kaasaegsetel õppemeetoditel põhinevat tantsualast huviharidust ja süvaõpet. Õppetegevus põhineb õpilaste keha kasutamise oskuse, loovuse ning üldkultuursuse arendamisel. Paljudel kooli lõpetajatel on eeldused ja hea ettevalmistus, et jätkata tantsuharidust professionaalsel tasemel. Kõige olulisem on siiski oskus tunda end oma kehas hästi ning väärtustada tantsukunsti ja selle võimalusi. ETA Tantsukool on tänaseks tegutsenud aastast 1999 olles pidevas arengus ning otsides uusi ja paremaid õpetamisviise. ETA teeb koostööd tantsukõrgkoolidega ja seisab hea tantsuhariduse käekäigu eest Eestis (Hooandja 2015).

Esialgu oli teada, et hakkab andma Helena Piheli juhendamisel tema tunde, mis ETA tunniplaani järgi kannavad kaasaegse tantsu nime. Leppisime Helenaga kokku, et anname tunde kahepeale. Selleks, et enda kohtustuslik praktikatundide maht täis saada, jõudsin ülikooliga esialgu kokkuleppele, et õpetan vastavalt vajadusele kahele eri kursusele- põhiaste (edaspidi PA) I kursus ja põhiaste IV kursus. Praktika käigus aga asjad muutusid ning minu peamiseks õpetatavaks rühmaks jäi siiski PA I kursus.

PA I kursusel on kokku 16 õpilast, kellest kõik on tüdrukud vanuses 10-13 aastat. Kõik nad on varasemalt tegelenud ainult balletiga (6-9 aastat), enamuse ETA Tantsukoolis ja mõni ka mujalgi. Suurem osa tüdrukutest olid üksteisega juba eelmistest aastatest tuttavad.

ETA käsutuses on 3 tantsusaali- suur, väike ja stuudio. Mina õpetasin enamasti suures, kuid vahel ka väikses saalis. 16 õpilast on ETA väikses saalis kauniste keeruline koos tantsima panna. Põrandal liikudes põrkuvad nende väljasirutatud jäsemed tihti üksteisega kokku ning suurematest, üle saali liikumistest ei anna väga rääkidagi. Suur saal on mõõtnetelt küll parem, kuid selle (ning ka teiste saalide) miinusteks võiks siiski lugeda kardinate puudumist, mida tahaks teinekord improvisatsiooni tundides peeglitele ette tõmmata. Samuti on vahel olnud häirivaks teguriks kõrvalasuvatest saalidest kostuv muusika, kui minu tunnis on parasjagu vaikuses liikumine oluline. Teiseks on maas tantsupõrand, mis teatavasti on küllaltki nakkuv ning seetõttu on kaasaegse tantsu põrandatehnikale omaseid liikumisi seal ebamugav teha. Eriti veel algajal õppijal, kellele kuluks igasugune soodustav keskkond ära arusaamaks, mis võlu on maas "rullimisel" ja libisemisel ning kuidas neid üldse saavutada.

PA I kursuse kaasaegse tantsu tunnid toimusid esimesel poolaastal üks kord nädalas neljapäeviti ning teisel poolaastal tuli üks 60-minutiline kaasaegse tantsu tund teisipäevadele juurde. Teisipäeviti oli see õpilastele esimene tantsutund, millele järgnes kohe ballett ning neljapäeviti vastupidi ehk kaasaegne tants järgnes vahetult balletile. Need tantsutunnid olid tunniplaanis seatud ilma ühegi pausita teineteise järgi, kuid reaalsuses tuli õpilastel ühe või teise tunni arvelt joosta ka vastavalt vajadusele riideid vahetama. Vahel tuli enne tunni algust lasta neil ka esmased vajadused rahuldada (tualetis käimine või kiire söömine, joomine).

PA I kursusel olid sel 2014/2015 õppeaastal ETA-s kaks eri ainet- kaasagne tants minu ja Helena juhendamisel ning kaks korda nädalas ballet Dagmar Rang-Saaliga, kes on ühtlasi tüdrukute kursuse juhendaja. Õpilastel oli seega nädalas kokku neli 60-minutilist tantsutundi. PA I on tugeva klassikalise tantsu taustaga ning see on nende peamiseks suunaks ka läbi nelja kursuse.

3. TUNDIDE LÄBIVIIMISE EESMÄRGID JA MEETODID

Minu üheks eesmärgiks oli tutvustada õpilastele erinevaid kaasaegse tantsu võimalusi nii tundide kui ajaloo ja etenduste näol. Ma soovin, et neist saaksid iseseisvalt mõtlevad inimesed/tantsijad, kes paari aasta möödudes teaksid, et nad ei pea jääma balleti juurde ainuüksi seetõttu, et nende vanemad on neile selle tee valinud või mis iganes muu stiili või hobiga tegelema, kui see pole nende teadlik valik. Subjektiivsest kogemusest ja nägemusest lähtudes leian, et ühiskonnas eksisteerib palju valedel motiividel tegutsemist ning õpetajana on üheks minu oluliseks rolliks olla suunaja, mitte enda "asja" pealesuruja.

Teiseks muidugi oli selle ainetunni nimi, mida ma ETA-sse õpetama läksin, "kaasaegne tants". Sellest ja õppekava eesmärkidest lähtuvalt tuli mul enda esialgsed plaanid natuke rohkem kooskõlastada ETA eesmärkidega, st. vähem moderntantsulist distsipliini ja tehnikat ning rohkem *release*- ja põrandatehnikat ning eelkõige üleüldist balletile vastandumist.

Nii nagu sissejuhatuses sai mainitud oli minu tantsuõpetaja lõputöö eesmärgiks käsitleda õpetamisel nelja suuremat teemat- tantsutehnika, improvisatsioon, loovus ja kompositsioon, tantsuajalugu ning etenduste vaatamine ja analüüsimine. Need neli teemat saab päris edukalt kõrvutada McCutcheni (2006) nurgakividega. Tema loetletud C4 ehk analüüsimine ja kritiseerimine olid loomulikult ka minu tundides olemas, kuid pigem mõne teise nurgakivi lisana, kui eraldiseisva teemana.

Minu õpetatav stiil ehk kaasaegne tants oli ETA poolt juba paika pandud, kuid esimesel tunnil selgitasin ka õpilastele, et see mida ma tegema hakkan on pigem moderntantsu sugemetega, kui puhtalt üks või teine stiil.

Järgnevalt harutan üksikasjalikumalt lahti enda eesmärgiks seatud neli teemat.

Tantsutehnika tunnid olid minu prioriteediks number üks. Esmalt seetõttu, et tehnikata on kõik edasine (improvisatsioon, etenduste analüüsimine ja kritiseerimine, ajaloo õppimine ning esinemine) kasutu. Kuidas saab olla improvisatsioonis hea, kui ei ole tugevat tehnika põhja all? Kuidas saab etendusi vaadata ja analüüsida, kui ise pole praktiseerinud? Kuidas saab õppida niivõrd praktilist asja nagu tants ainuüksi teoorias? Kuidas saab minna lavale, kui puudub tehnika? Need on küsimused, mida tuleks esitada, kui kellelgi peaks tekkima kahtlus tantsutehnika vajalikkuses. Teisalt tahtsin iseennast proovile panna milleski, mis tähendas mulle mugavustsoonist välja astumist. Nii kaasaegse kui moderntantsuga sain tutvavaks alles ülikooli esimesel kursusel. Seega oli mul enne lõputööga alustamist vaid kolm aastat praktikat nende tehnikatega ning usk, et need tihedad aastad on mind piisavalt ette valmistanud, et saada iseseisvalt millegi sarnase õpetamisega hakkama.

PA I kursuse tehnikatunde alustasin moderntantsu erinevatest koolkondadest inspireeritud lihtsate *plie* ja *tendu* harjutustega, kasutades nii väljapoolsust kui paralleelasendit, *point'* ja *flex'i*, *contractionit*, *drop'i*, *bounce'i* ning tasakaalu hoidmist. Edasi liikusime põrandale, kus tegime erinevaid meritäht-liikumisi, swinge, pingutus-lõdvestus ja jõuharjutusi. Põrandatehnikas jõudsime õppida erinevaid üle õla rulle, sujuvaid ja pehmeid (valutuid) mahaminekuid ning põranda vastuvõtmist. Tegime mitmeid üle saali liikumisi, kasutades neid samu elemente ning ka paar lühikest kombinatsiooni. Õppeaasta lõpus tutvustasin õpilastele moderntantsust tuntud mõistet *flat back*, millele tegin erinevad lühivariatsioonid ning mis oli ka üks osa nende eksami materjalist. *Plie* ja *tendu* harjutuste mõte oli minu jaoks justnimelt õpilastele näidata, mis tähendab kui üks stiil (moderntants) on teisest (ballett) välja kasvanud ning neile, kui balleti-lastele, kel jalad pidevalt väljapoolsed ja sirutatud, ümberhäälestada neid teadlikult tegema sarnaseid harjutusi ka paralleelis või jalg *flex'is* ehk täiesti teise kvaliteediga. Püüdsin ka selgitada, et moderntantsus ei ole oluline olla võimalikult graatsiline, vaid tähtis on keskenduda kvaliteedile ja harjutuse iseloomule. Ühtlasi tundus mulle ka esialgu, et selliste harjutuste kasutamine on õpilaste jaoks väga loogiline ja sujuv üleminek ühelt stiililt teisele. Nii nagu ka balletis, olid näiteks konkreetsed *plie* ja *tendu* mõeldud kui soojendusharjutused, mida samm-sammult lihvida ja täiendada. Õppeaasta algul alustasime näiteks ainult jalgade

tööst, hiljem lisandus kätekoordinatsioon ning lõpuks veel mõningad lõdvestavad vaheosad. Loomulikult olid need harjutused rutiinsed ja vajasisid pidevat harjutamist, et esiteks õpilastele meelde jääksid ning et nende sooritusvõime paraneks. Sel puhul oli minu visioon kooskõlas Mary Joyce'i omaga, kes enda raamatus "*Dance Technique for Children*" edu valemi ning saavutuste peatüki all kirjutab, et lapsed ei pea tehnikatundides alati midagi uut õppima. Nad peavad ka kordama ja tegema seda, mida nad juba oskavad. Seda tehes on tantsimine nauditav ning sel hetkel tunnevad lapsed saavutuse üle rahuldust (Joyce 1984, lk 12). Loomulikult kirjutab Joyce ka paljudest muudest aspektidest tantsu õpetamisel ning kuigi rutiin on tantsija arenguks vajalik, tuleb seda aeg-ajalt uuendada või täiustada, et õpilastel ei kaoks huvi. Mida noorematest õpilastest käib jutt, seda läbimõeldum ja samas ettevaatlikum tuleb olla korduvate tehnikaharjutustega.

Põrandatehnika osas püüdsin nendele ette anda pigem väga konkreetseid liikumised/harjutused, sest nii noores eas on tähelepanu veel kiire kaduma. Eriti üle saali liikudes, kui nad peavad vahepeal enda järke ootama. Minu eesmärgiks oli teha õpilased ja põrand omavahel sõpradeks, mis tähendab, et nad oskaksid põrandale minna ja sealt üles tulla ning põrandal olles enda kehaga midagi ka peale hakata. Kasutasin ka kombinatsiooni meetodit, kus tegin lühikese jada muusikasse, et neil tekiks rohkem "tantsimise" tunne.

Minu teine teema ehk eesmärk oli tundidesse põimida improvisatsiooni ja loovust/kompositsiooni. Eelkõige lähtusin improvisatsiooniliste harjutuste ja tundide läbiviimisel enda kogemusest. Mäletan hästi, et ülikooli tulles ei olnud ma varem ka improvisatsiooniga teadlikult kokku puutunud ning esimesed korrad, kus tuli silmad kinni panna ja õpetaja silme all oma "loomulikku liikumist" avastama hakata, olid üpriski ebamugavad. Kuna ka minu õpetatavatele oli see täiesti uus kogemus, siis eeldasin, et võin nad liiga pikkade improviseerimist nõudvate harjutustega ära hirmutada. Kasutasin taolisi silmad kinni ülesandeid vahel tunni alguses, et nad õpiksid häälestuma uuele teemale, eriti kui eelnevalt oli mängitud palli või tulnud otse balleti tunnist. Peale selliste silmad kinni või loomuliku liikumise harjutuste andsin neile ka ise ülesandeid ette, mida tuli enda liikumises kasutada nagu näiteks erinevad tasandid, tempod, paariliste vahetus, omadussõnadele vastav liikumine jne. Leidsin, et see on ühest küljest midagi mängulisemat, samas nende jaoks uus ja huvitav ning ühtlasi teistsuguseid tantsulisi liikumiskvaliteete arendav.

Loovus ja kompositsioon leidsid rakendust samuti erinevate harjutuste baasil. Kasutasin eelkõige loovtantsulisi ülesandeid, kus neil tuli üksi, paarilisega või väikeses grupis lühemaid ja pikemaid ülesandeid vastavaid liikumisi mõelda. Nende tundide olulisus on tegelikult mitmetasandilisem. Esiteks peavad nad kõigepealt improviseerima seatud raamides ning teiseks tuleb see improvisatsioon neil muuta valmis kompositsiooniks. Kolmandaks peavad nad tihti tegema koostööd ja leidma kompromisse ka kursusekaaslastega, keda nad ehk ise enda paariliseks ei valiks ning lõppresultaat on vaja teistele ka ette näidata. Sellised harjutused kätkevad endas peale tantsu ja loovuse ka muid väga olulisi aspekte, mida on õpetajana huvitav ja tegelikult vajalik jälgida, et mõista kursuse sisekliimat.

Minu lõputöö kolmas teema, tantsuajalugu, on minu nägemuse kohaselt tantsijatele väga vajalik. Ükski ajalooline teadmine ei ole kellelegi liigne, kuid arvestades enda õpilaste eelnevat tantsualast tausta, siis oli minu meelest põgus tagasivaade modern- ja kaasaegse tantsu ajaloole lausa hädavajalik. Rääkisin õpilastele moderntantsu ja enda seosest sellega väga lühidalt esimesel tunnil. Hiljem olin meetodina valinud kolmeosalise saate, "Moderntants- mis see on?" (Murusalu 1992) ühisvaatamise, mis tutvustas peamiselt esimesi ja olulisemaid moderntantsijaid ja koreograafe ning jõudis välja ka postmodernismi ja kaasaegse tantsuni ning paari kuulsama Eesti trupini (Nordic Star, Fine5).

Kaasaegse tantsu etenduste vaatamine kandis minu jaoks kolme eesmärgi, millele õpilased võiksid vastuseid leida: 1) Kuhu on mul võimalik tantsijana areneda? 2) Kus on Eestis võimalik kaasaegse tantsu etendusi näha? 3) Kes on mõningad Eestis tegutsevad koreograafid ja milline on nende looming?

Mul ei olnud kindlad etendused või koreograafid eelnevalt välja valitud. Uskusin, et midagi vaatamiseks leiab igal juhul ja lausa mitmel korral. Samuti pidasin esmajoonel oluliseks vaadata etendusi *live*'is, kuid lootsin õpilastega ka videomaterjali abil mõningate teiste koreograafide etendusi või katkendeid vaadata.

4. TÖÖPROTSESSI ANALÜÜS

4.1 Saavutatud eesmärgid

Tantsutehnika tundides sain kindlasti hakkama neile millegi uue (modern- ja kaasaegne tants) tutvustamisega. Ma sain nad liikuma ja õpilased pidid õppeaasta lõpuks jätma meelde kombinatsioonid (sest oli füüsiline eksam), kuid ma ei ole kindel, kui tõsiselt nad seda materjali võtsid või sellest aru said. Kuigi olin enda hinnangul korduvalt selgitanud teooriat ja vaadanud nendega õpetlikke saateid, siis tagasisides käis mitmel korral läbi küsimusi tekitav sõnavara kasutus. Nad tõid välja, et imelik oli teha harjutusi "sissepoolsete jalgadega" (mis oli siis tegelikult paralleelne asend) ning "balleti harjutusi", mida nimetasin tõesti *plie*'ks ja *tendu*'ks, kuid vaevalt mõni klassika õpetaja õnnelik oleks, kui lapsed sõna "ballett" peale minu harjutusi ette näitaksid.

Ma olen enam kui kindel, et neil on hästi meeles sõnavara, mida kordasime tunnist tundi, kuid vajaka jääb ehk just füüsilisest sooritusest. Kahtlemata nad kõik arenesid selle aasta jooksul, mõni lihtsalt vähem, teine rohkem. Helena, kui juhendaja ütles mõnikord pärast tundi, et võiksin veel rohkem seletada või läheneda konkreetsemalt. Ma tundsin väga tihti ka ise, et kõikidelt õpilastelt ma seda tulemust ei saanud, mida ootas, sest kahjuks üks silmapaar 16 õpilase peale 60-minuti jooksul on vähe. Pärast tundi mõtled jah, et oleks võinud igauhe juures käia või mõne harjutuse spetsiifikale rohkem tähelepanu juhtida, kuid tunnis olles oled nii mõtete kui enamasti ka kehaga harjutuse juures, näitad ette, samal ajal seletad, vahepeal vahetad muusikat, vaatad õpilasi peeglist, siis teed pausi ja parandad, selgitad uuesti ning aeg muudkui lendab ja kõige tipuks märkad mõningaid nägusid, kes ei viitsi, ei taha või ei huvitu asjasse sügavuti minemisest, mis olgem ausad, on sellise vanuse juures täiesti normaalne ja inimlik.

Tegelikult on kogu minu eesmärkide saavutamine ning õpilaste jaoks uue materjali omandamine väga erinev iga õpilase jaoks. Ma nägin enda õpilaste seas neid, kes olid iga tund esireas, mõttega asja juures ja arenesid silmnähtavalt ning huvitusid minu märkustest. Samuti oli neid, kes käisid kohal, kuid võimalusel varjusid tahapoole ja läksid lihtsalt massiga kaasa, vaadates juba õpitud harjutusi teiste pealt maha. Seetõttu on mul raske määratleda, mis eesmärgid ma just tehnikatundide kohapealt täita suutsin.

Küll aga oli positiivne näha õpilaste ootamatult suurt huvi improvisatsiooni ja loovuse vastu. Esimesest tunnist peale, mil nendega midagi loomingulist proovisin, löid neil silmad särava ning nad tulid alati minu juurde jutuga jälle improvisatsiooni tundi teha. Viimasel tunnil, kui kohal olid kahjuks alla poolte õpilastest, siis võtsin 30 minutit tunni ajast, et lihtsalt meenutada ja rääkida vabas vormis õppeaastast. Küsisin, mis neile kõige enam meeldis ja miks. Sain vastuseks jällegi improvisatsiooni harjutused ja ise liikumiste väljamõtlemise. Nad põhjendasid seda sellega, et ka varasemate aastate balleti tundides on neil aasta peale vaid umbes ühel korral lastud ise midagi välja mõelda ja et nad tunnevad sellest puudust. Lisaks küsisin, kas nad oleksid tahtnud vaadata rohkem tantsualaseid videosid või kas neil oli teooriast ja tantsuajaloost ka kasu. Sellepeale nad noogutasid ning mõni tõi isegi välja, et on juhtunud mingeid artikleid lugema, kus on olnud meeldiv äratundmisrõõm kuulsate tantsijate/koreograafide osas.

Kui õppeaasta oli juba lõpusirgel, olin kaotanud lootuse minna õpilastega ühiselt tantsuetendust vaatama. Olin paaril korral midagi välja valinud ning maininud seda nii õpilastele, kui Helenale, kuid tulemuseta. Minu ja õpilaste õnneks korraldas Tallinna Tantsuteater aprillikuus kahel järjestikusel päeval Vaba Laval noorte koreograafide Eliisa Loti ja Kristjan Rohioja etendused. Esimene neist leidis aset 7. aprillil 2015 kell 19.00, mis tundus ideaalne aeg, et saaksin õpilastega koos neid etendusi vaatama minna. Olles rääkinud sellest õpilastega, juhendaja Helenale ning lasknud ETA juhatusel saata lastevanematele e-mail, maksid üheksa õpilast 16st piletiraha ära ja olid seega kindlad tulijad. Tol teisipäeval, pärast Helena ja Dagmari tantsutunde, läksin õpilastele ETA-sse vastu ning seadsime üheskoos sammud Telliskivi loomelinnakusse. Olgu mainitud, et keegi õpilastest ei olnud varem ühtegi kaasaegse tantsu etendust vaatamas käinud. Järgmist tundi alustasin tagasiside-ringiga, kus etendustel käijatel oli võimalus rääkida, mida nad nägid või tundsid. Küsisin suunavaid küsimusi etenduse erinevate komponentide (tantsijad,

koreograafia, valgus, muusika, kostüümid) kohta. Kokkuvõttes meeldisid mõlemad etendused õpilastele ja nad olid teatriskäiguga väga rahul. Väga tore oli ka see, et kummaski etenduses tantsisid ETA kaks õpetajat- Julia Koneva ja Raho Aadla, kelle õpilased ära tundsid. Kuna kaasaegse tantsu etenduste puhul ei saa kunagi päris kindel olla, mida laval näitama hakatakse, siis oli mul hea meel, et minu eeldused nendele etendustele mind alt ei vedanud. Mõlemad etendused olid nõ lihtsamat sorti lugu edasiandvad ning ülimalt tantsulised. Ma leian, et see oli väga hea algus õpilastele kaasaegse tantsu tutvustamiseks. Mul on küll kahju, et see jäi meie ainsaks etenduse vaatamiseks ja analüüsiks, kuid teisalt pean olema õnnelik, et seegi õnnestus.

Õppeaasta esimesel tunnil, mil ennast ja eesootavaid tunde tutvustasin, ütlesin õpilastele, et minu üks eesmärk on kindlasti nendega üheskoos areneda ja üksteiselt õppida. Teiseks eesmärgiks on kevadeks kõikide nimed selgeks saada. Need kaks eesmärki said kindlasti täidetud.

4.2 Probleemolukorrad

4.2.1 Motivatsioon

Kui vaadata enda õpetamispraktikast väljapoole, siis ei olnud motivatsioon või õigemini selle puudumine minu tundides kindlasti probleemiks. Olles kuulanud või lugenud teiste kaasõpilaste õpetamiskogemusi või meenutades kas või enda kolmanda kursuse lühipraktikat Viljandis Jakobsoni koolis, siis tean, et minu õpetaja lõputöö ETA-s kulges ütle mata töökate õpilaste seltsis.

Sellest hoolimata tean, et kõikide minu tundide sisu ei olnud õpilastele kõige motiveerivam. Nägin seda nende nägudest, mõningatest tagasihoidlikest kommentaaridest/ettepanekutest ning lõpuks tagasiside küsimustike vastustest.

Õpilaste motivatsioon oli kõige madalam justnimelt tantsutehnika, eriti püsti olevate soojendusharjutuste ajal. Esialgu mõtlesin, et kuna see on rutiinne tegevus ja seni, kui see pole neil veel täiesti selge ja nad peavad neid harjutusi mitu korda tegema, on asi lihtsalt viitsimises. Hiljem arvasin, et ehk on need harjutused liialt igavad ja üksluised, kuid samas tundsin, et ei saanud neid väga ka täiustada, sest õpilastel ei

olnud põhitõedki selged ega järjekord meeles. Olin suure dilemma ees, kas peaksin ikka enda asja peale suruma ja mitte hoolima sellest, et tunnid on igavavõitu või peaksin need harjutused täielikult kõrvaldama. Nähes pärast paari kuud, et nad ei ole kuigi vaimustatud sellest, millest olen ise oma õpingute ajal olnud, mis on arendav ja mis oli üks minu suuri ilusaid eesmärke (õpetada moderntantsu), loobusin mõneks ajaks nendest harjutustest ning tõin neid edaspidi tundidesse sisse harvemini.

Õppeaasta lõpus, maikuus, ootas mind üllatus, et ka minu õpilastel on ees füüsiline eksam. Selleks oli jäänud napp kuu aega ning kui juhendaja Helena seda mainis, lisas ta ka kohe, et tema kanda on rohkem põrandatehnika ja improvisatsioon ning mina võiksin õpilastega midagi mitte põrandal teha. Samuti ei peaks see olema uus materjal, sest see oleks õpilaste suhtes ülekohtune. Nii tuli mul teatada õpilastele "kurb" uudis, et vahepeal unarusse jäetud *plie* ja *tendu* harjutused ning *flat back*'id mõningate lisadega, on jälle meie tundides esikohal, mille peale oli õpilaste nägudes suur pettumus.

Alles kõige viimases tunnis, tagasiside ringis, kui küsisin õpilastelt miks ballett ei ole igav ja üksluine ning minu pakutud harjutused on, siis sain vastuseks, et nad ei jaksa kaks tundi järjest nõ paigal seista ja "samu" asju teha. Nad tahtsid kaasaegsest tantsust vaheldust ning nende jaoks ei olnud väikeste variatsioonidega harjutused midagi uut ega põnevat, vaid põhimõtteliselt veel-üks-balletitund.

Kõik on tegelikult vägagi mõistetav ja arusaadav. Tegemist oli kindlasti paljude asjade kokkulangemisega- minu algelised harjutused ning oskamatus need põnevamaks muuta, õpilaste eelnev või järgnev kehaline kogemus otse klassika tunnist ning kindlasti ka nende vanus, mis tähendab, et paratamatult tahetakse sellises eas joosta, mängida, hüpata, tantsida või ennast mingil muul viisil välja elada. Samuti mängis kindlasti suurt rolli see, et mõningaid tunde andis Helena, kes ei teinud sugugi rangeid tehnikatunde ning ma isegi tõin sisse vaheldust improvisatsiooni või millegi muu näol ehk et õpilastel oli iga tunni algul lootus, et äkki saab jälle midagi uut ja põnevat teha. Tagantjärele oleksin targem, peaksin nõu teiste õpetajatega ja uuriksin põhjalikumalt rühma huve.

4.3 Tantsuõpetaja rolli mõjutavad tegurid

4.3.1 Tantsukooliga arvestamine

Alustaksin sellest, et esialgu väga kartsin kogu õpetaja lõputöö praktilist osa just selle mahu pärast (50 akadeemilist tundi), kuna see on ju põhimõtteliselt minu esimene pikemaajalisem õpetamiskogemus ning seda veel lisapinget tekitava kooli ja juhendajate järelvalve all. Mul on olnud alati mingi pseudohirm, et mis siis saab kui mul keset tundi ei ole enam õpilastega midagi peale hakata, et ettevalmistatud materjal on läbi võetud ja tunni lõpuni veel aega küll. Kuigi juba praktika esimeste tundide käigus sain aru, et alati jääb aega väheks, ei kadunud see tobe hirm enne tunde kuskile. Sellest hoolimata olen paljude asjade tegemata jätmises "süüdistanud" tagantjärele alati ajanappust.

Tegelikult oli ju kogu minu õpetamine ETA-s üsna hektiline. Esialgu tundide mahu täis saamise pärast andsin tunde nii PA I kui IV kursusele üks kord nädalas, see tähendab, et enda õpetatavat I kursust nägin vahel üle nädala. Hiljem selgus, et esiteks ei ole see kummalegi kursusele ega mulle endale väga mõttekas ning teiseks hakkab teisest poolaastast I kursusel olema kaks kaasaegse tantsu tundi nädalas, mis tähendab, et saan ka ühe kursuse peal oma kohustusliku tundide mahu täis.

Mäletan hästi, kui mõtlesin, et ei saa olla midagi lihtsamat tantsuõpetaja jaoks, kui kutsuda õpilased kokku ja vaadata nendega mõnda videot ning sinna juurde natuke selgitavat juttu rääkida. Päris nii ilma vaevata see minu tantsuajaloo teemaliste saadete vaatamine aga ei kulgenud. Kuna plaanis oli vaadata ära kõik kolm saadet sarjast "Moderntants-mis see on?", mis igaüks kestis peaaegu tunnikese, mis oli ka ühe minu tantsutunni pikkus, siis oli selge, et kolme järjestikust nädalat ei saa õpilaste kaasaegset tantsu asendada saadete vaatamisega. Lahendusena leidsime, et esimese saate vaatame ära ühes neljapäevases tunnis ning järgmise kahe saate jaoks broneerime ühe nädalavahetuse päeva, mil õpilased tantsutunni välisest ajast siiski ETA-sse peavad tulema. Kuna saadete põhjal oli neil ka talvine teoreetiline eksam, siis tundsin, et oleks kuidagi ülekohtune paluda neil ise neid kodus vaadata, mida aga puuduvad paratamatult tegema pidid. Kõigepealt oli tarvis saata mul selgitav e-mail ETA juhatusale, miks ja millal ma mis kursusega midagi teha tahan. Seejärel saatis

ETA kirja lapsevanematele, kus paluti nõusolekut lasta õpilased laupäeval tantsukooli tulla. Esimese saate pärast tuli esmalt ühe teise õpetajaga saalid ära vahetada, sest video vaatamiseks oli parim variant Stuudio, kus pole aknaid ning on hea seinale projektorit lasta. Tol nädalavahetusel, kui lapsed olid kokku kutsutud, olin jäetud stuudiosse täiesti omapäi kogu võõra tehnikaga. Kõigepealt ei läinud arvuti tööle, sest laadija ei töötanud, mille peale võtsin ühendust arvuti omaniku, Maarja Pärnaga, kes õnne kombel elas lähedal ja lasi kiiresti uue laadija tuua. Seejärel oli minu oskamatus projektor õigesti seinale lasta, mistõttu olin sunnitud helistama enda vennale, kel õnnestus mind telefoni teel kiiresti juhendada. Endal närvid püsti ja lapsed saalis ootamas, sain lõpuks kõik korda ning saated said vaadatud. Pärast seda, kui nägin kui keeruline oli tantsusaali tehnika vedamine ja ülespanemine, sain aru, et mõne lühema klipi vaatamine tunni ühe osana oleks põhimõtteliselt välistatud. Veel vaid ühel korral õppeaasta lõpus tahtsin väga õpilastele näidata mõningaid katkendeid *flat back*'i harjutustest ja mõnest etendusest ning otsustasin seda lihtsalt enda telefoni abil teha.

Ka etenduste vaatama minek olenes palju rohkematest teguritest, kui ma esialgu arvasin. Vahepeal tundus nagu oleksin ma palunud luba Eesti Vabariigi põhiseadust muuta, sest läbida tuli pikk ja aeganõudev "komisjon". Esmalt pidin kooskõlastama idee Helenaga, siis õpilaste ja nende ajakavaga, seejärel ETA juhatusega, kes omakorda saatis info meili teel edasi lapsevanematele, kes andsid taaskord lõppsõna edasi oma lastele. Nii jäigi näiteks esimesel korral minu ettepanek vaid ideeks, sest selleks ajaks kui ma mingi vastuse sain, oli etenduse kuupäev juba mööda läinud. Kindlasti mängis jällegi suurt rolli minu õpilaste vanus ja ka see, et olin seal kui praktikant, sest vanemate õpilastega saab suhelda juba otse ning nad võtavad ka iseseisvalt otsuseid vastu.

4.3.2 Eksamid ja kevadkontsert

Kaks korda aastas toimunud eksamid ja üks kevadkontsert on küll ETA jaoks tavaline, kuid midagi millega mina ei osanud esialgu arvestada. Seega tulid need mulle üllatusena, mis jällegi mõningad plaanid segi lõi.

Esimene ehk talvine teoreetiline eksam sobis minule küll väga hästi. Kuna tahtsin nii ehk naa õpilastele tantsuajalugu tutvustada, siis tänuksamile olid nad enam motiveeritud ka saateid vaatama, konspekteerima ja teadmisi meelde jätma.

12. aprillil toimus Salme Kultuurikeskuses ETA kevadkontsert, kus nii tantsukooli kui õpilaste soovil pidi kaasaegse tantsuga üles astuma ka minu ja Helena õpetatav PA I kursus. Otsustasime Helenaga kahepeale neile tantsu teha ja nii tuli vähemalt kuu aega varem tundidest suurem osa ajast pühendada koreograafia õpetamisele ja puhastamisele.

26. mail, ehk päev pärast minu lõputöö esitamist, lõpeb PA I kursuse kaasaegne tants füüsiliseksamiga. Kui esialgu mõtlesin, et õppeaasta lõpus tegelen rohkem improvisatsiooniga, sest alles oli läbi saanud tunnistundi koreograafia õppimine ja kevadkontserdiks valmistumine, siis jällegi üllatusena tulnud maikuuksam tegi omad korrektuurid nagu ma ka juba 5. peatükis motivatsiooni all kirjeldasin.

Üldiselt on mul hea meel, et need eksamid ja kevadkontsert toimusid, sest õpilaste seisukohalt mõeldes on need vaid kasulikud.

5. ENESEANALÜÜS

Ma olen ise alati mõelnud, et kui ma oleksin õpetaja, siis tahaksin olla karm. Karm, aga õiglane. Põhikoolis ja keskkoolis hindasin ma kõige enam neid õpetajaid, kes suutsid mulle vastumeelse või keerulise aine arusaadavaks teha. Paraku tegid seda vaid koolide “hirmud” ehk need õpetajad, kes olid õpetamisel tuntud just oma karmiduse poolest. Muidugi oli ka minul hetki, mil mõtlesin, et see õpetaja läheb liiale, kuid varem või hiljem tagantjärele vaadates olen neid alati kõige rohkem imetlenud. Just see, et nad ajavad “jonni” enda aines seatud kriteeriumites ega tule õpilastele vastu parema hinde, lihtsamalt läbisaamise või sõbralikkusega. Tol ajal klassikaaslastega rääkides tuli välja, et olin üks vähestest, kui mitte ainuke, kes neid austas.

Olles nüüd ise õpetajana mõnda aega kätt proovinud, saan aru, et millegi pärast ei kiirga minust mingit karmi õpetaja geeni. On see tantsuõpetaja puhul hea või halb on ilmselt maitse küsimus. Minu küsimus on pigem, miks ei suuda või ei taha ma siis järgida enda iidoleid kooli ajast.

Ma arvan, et põhjuseid võib olla mitmeid. Üks neist on paratamatult see, et ma ei ole veel täielikult väljakujunenud isiksus ega mingi konkreetse stiili harrastaja. Minu tegevus ja ka selle lõputöö eesmärk on kohati üsna laialivalgub või lihtsalt liiga laiahaardeline, et ajada taga konkreetsust ja perfektsust. Selleks, et olla karm ja aus, peab olema väga tugev isiksus, kes ei saa enda tegemistes õpetajana kahelda.

Teiseks olen jõudnud arusaamani, et karm õpetaja on mõtet olla siis, kui õpetatavad on väga kindlale eesmärgile orienteeritud. Olgu selleks siis kas või võistlused. Kuna tantsu puhul räägime enamasti hobist, mis on valitud endale kui meelelahutuslik treeningvahend, siis ei näegi ma tegelikult põhjust, miks peaks üks tantsuõpetaja olema õpilaste vaba aja juhendamisel keegi väga distsiplineeriv ja kuri isik.

Ma arvan, et nii nagu mul endal, võis ka mõnel õppejõul või kaasõpilasel tekkida küsimus miks annab Susanne kaasaegse tantsu tunde. Ma ei olnud enne ülikooli selle stiiliga üldse kokku puutunud ning ilmselt ei ole ma ka nende nelja aasta jooksul välja näidanud ülimat kirge kaasaegse tantsu vastu. Kuid mitte see ei ole minu jaoks kõige olulisem. Ma võin julgelt öelda, et kaasaegse tantsu olen ma enda jaoks avastanud siiski ning kuigi selle mõistega tekib kõigil alati palju küsimusi, siis armastan ma selle stiili lõpmatuid võimalusi ja vabadust. Kindlasti ei meeldi mulle kõik, mida nimetatakse kaasaegseks tantsuks või tehakse sellel maastikul, kuid ma olen tänulik, et olen põgusalt seda tundma õppinud. Nagu paljuski muus, kehtib minu arvates ka kaasageses tantsus kuldreegel: selleks, et saaks reegleid rikkuda, tuleb esmalt reegleid tundma õppida. Võiks öelda, et see on lause, mis mul ka lõputöö praktika ajal kuskil kuklas istus ning uduselt minu otsuseid mõjutas. Seepärast leian, et eriti algajale tantsijale on oluline rõhutada näiteks kaasaegse tantsu mitmekesisust, mis tähendab, et see annab niivõrd palju võimalusi nii tantsijale, tantsuõpetajale, koreograafile kui ka vaatajale.

Filmisin kokku kolme tundi. Ütlen ausalt, et neid videosid vaadata on ikka päris piinlik. Ma ei tea kas mul tuli kaamera hirm peale või juhtusid need olema lihtsalt halvad päevad. Videosid vaadates sain aru, et asi ei ole niivõrd minu õpetatavas materjalis, vaid selles KUIDAS seda materjali õpilastele edasi annan. Kõige kummalisem on see, et esimese tunni videol, oktoobris paistan ma endale enesekindlam, kui talvel ja kevadel tehtud videotes. Minu laused on aeglased ja tihti segased, teen rääkimises palju pause, mõtlen ja vaatan keda või kuidas parandama peaks. Sügisel, kui õpetamist alustasin, oli mul kogu tunnimaterjal väga põhjalikult ja üksikasjalikult läbi mõeldud. Edaspidi oli seda aina vähem, kuid tegin selle otsuse teadlikult. Ma tundsin, et võiksin rohkem tundides improviseerida lähtuvalt olukorrast, vaadata ja kuulata õpilasi ning tegutseda vastavalt sellele. Vahel olid mul enne tundi teada vaid mõningad harjutused, mida õpilastega läbi võtta, ning muus osas lootsin enda spontaansusele. Ma usun, et see on ka põhjus, miks mul on end nüüd ebamugav videost jälgida ning saan aru, et kohapealne improviseerimine nõuab veel palju praktiseerimist.

Minu üks suur miinus on alati olnud see, et armastan kõiki liikumisi teha väga kiires tempos. Nii on see olnud tantsudega kui ka tunni harjutusvaraga. Sügisel alustasin

kombinatsioonide õpetamist küll aeglaselt, kuid üsna pea läksid need parajalt tempokaks. Mõtlesin tegelikult tihti kas peaksin neid aeglasemalt tegema, kuid kui meenutasin õpilaste niigi puuduvat motivatsiooni neid teha, siis leidsin, et kiire on parem. Küsisin nende arvamust ka enne eksamit, mil neil oli väikseid raskusi materjali meelde jätmisega, kuid ka nende vastus oli üksmeelne, et tempo on paras ja aeglasemalt nad teha ei soovi.

Ma ei ole varasemalt kunagi mõelnud, et ma ei sobi õpetajaks või mul ei tule õpetamine hästi välja või mul pole piisavalt julgust, pigem vastupidi. Konkreetne õpetaja lõputöö aga tekitas minus pidevalt kõhklusi ja küsimusi. Võib-olla ma mõtlesin üle, sest teadsin, et see ongi minu lõputöö, see kõige tähtsam selle kooliaja jooksul. Lisaks sellele andsin ma veel tunde ETA-s, mis on minu kui tudengi jaoks "suur asi" töötada nii professionaalses keskkonnas ning tagatipuks oli pea igas tunnis kohal ka minu juhendaja- Helena Pihel. Ma tundsin, et mul oli raske ennast vabaks lasta ja õpetamist nautida. Samuti oleksin ma tahtnud enda õpilasi paremini tundma õppida. Mul käis paaril korral peast läbi mõte teha lühilaagrit, kuid teadsin, et see peaks kindlasti kaasama ka teisi õpetajaid ja kursusi. Teistel aga vaevalt taolisi muresid või vajadust millegi sellise järele oli ning nii jäigi see vaid mõtte tasandile. Lisaks veel ennegi mainitud keerulisus ETA-s midagi korraldada, sest tantsukool on suur ja süsteemis millegi muutmine või ettevalmistamine on küllaltki tülikas ja aeganõudev.

Enda tantsuõpetaja kutse lõputöö võiksin kokku võtta ka faktiga, et olen alati armastanud eksperimenteerimist ning väljakutseid. Millegi pärast ei vali ma tihti kõige mugavamat ja loogilisemat rada enda tegemistes. Pea igas valdkonnas olen alati huvitunud paljudest asjadest korraga ning kuigi minu iseloomuomadustes tuuakse alati välja konkreetsus (sõnas), siis tegudes see ilmselgelt nii ei ole.

Kui teen tagasivaate kogu enda õpetaja lõputöö praktilisele osale, siis ei ole ma hetkel entusiastlik ja indu täis tantsuõpetajana tööle hakkamisest, kuid mind lohutab ja inspireerib John Medina raamat "Aju toimimise reeglid", kus aju toimimise kaheteistkümnenda reegli kokkuvõttes on kirjas: "Mõned meie täiskasvanuajaja osad jäävad sama kergesti vormitavaks nagu imikul, mistõttu suudame kogu elu vältel luua uusi närvirakke ja õppida uusi asju" (Medina 2014).

KOKKUVÕTE

Tantsuõpetaja kutse lõputöös kirjeldasin ja analüüsisin enda õpetajapraktika protsessi Eesti Tantsuagentuuris ajavahemikul oktoober 2014 - mai 2015. Selle töö üks peamisi eesmärke oli viia praktikasse minu seminaritöös ("Kaasaegse tantsu õpetaja roll 21. sajandil") seatud kriteeriumid tantsuõpetaja rollile. Minu üllas eesmärk oli proovida toimida nii nagu olin seminaritööd kirjutades ette kujutanud ideaalset tantsuõpetajat.

Lõputöö praktilises osas pidasin tantsuõpetajana oluliseks käsitleda nelja teemat, milleks on: 1) tantsutehnika, 2) improvisatsioon, loovus ja kompositsioon, 3) tantsuajalugu ning 4) tantsuetenduste vaatamine ja analüüs.

Need neli teemat olid küll minu kaheksakuuses praktika protsessis esindatud, kuid tee kahe viimase ni käis üle kivide ja kändude, mistõttu pidasin oluliseks töö pealkirjas tuua välja ka õpetaja rolli mõjutavad tegurid. Sain lõputöö käigus aru, et need teooriad praktikasse viia oli oluliselt keerulisem, kui seda esialgu arvasin. Teine suur avastus oli minu jaoks tantsutehnika ja improvisatsiooni sidususe ohtlikkus kaasaegse tantsu tundides. Kuna ülikoolis on mul olnud iga aine jaoks eraldi tund ja õpetaja, siis leidsin, et enda tundides peaksin neid siduma või vaheldumisi kasutama, mis aga tekitas õpilastes küsimuse, miks on vahel tunnid huvitavad ja uudsed ning teinekord mitte.

Kokkuvõttes ei ole kahtlustki, et mu õpilased arenesid ja õppisid palju uut materjali, nii füüsilist kui teoreetilist. See oli nende esimene kokkupuude kaasaegse tantsuga ning usun, et koos kaasõpetaja Helenaga tekitasime nendes suure huvi antud stiili vastu. Õpilastel on veel pikk maa minna, avastada ja areneda, kuid nii on ka minul.

Käesoleva lõputöö kirjutamine on olnud väga meeldiv protsess. Ma leian, et ükskõik mis kogemuse keegi sellest praktikast sai, on sellise põhjaliku eneseanalüüsi kirjutamine huvitav ja kahtlemata arendav. Olen saanud palju

mõtteid ja ideid, mida kõike saaksin teha paremini, kui praeguste teadmistega peaksin näiteks sügisel vastu astuma samasugusele ülesandele.

KASUTATUD KIRJANDUS

Einasto, H. 2000. *100 aastat moderntantsu*. Tallinn: Eesti Entsüklopeediakirjastus.

Joyce, M. 1984. *Dance Technique for Children*. USA: Mayfield Publishing Company.

McCutchen, B. P. 2006. *Teaching Dance as Art in Education*. USA: Sheridan Books.

Medina, J. 2014. *Aju toimimise reeglid. 12 põhimõtet, kuidas tööl, kodus ja koolis ellu jääda ja edu saavutada*. Tallinn: AS Pakett.

Murusalu, R. (Režissöör). 1992. *Moderntants- mis see on?* [Saade]. ERR Arhiiv. <https://arhiiv.err.ee/seeria/moderntants-mis-see-on/kultuur/31> (23.05.2015)

Org, S. 2014. *Kaasaegse tantsu õpetaja roll 21. sajandil*. Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia. [Seminaritöö]. Viljandi.

Sööt, A. 2010. *Suunatud sügava refleksiooni roll algaja tantsuõpetaja professionaalses arengus*. Tartu Ülikool. [Magistritöö]. Tartu.

Õunapuu, L. 2014. *Üliõpilaste kirjalikud tööd*. [Metoodiline juhend magistritöö, seminaritöö, lõputööde, referaadi essee koostamiseks ja vormistamiseks]. Viljandi. <http://www.kultuur.ut.ee/sites/default/files/vka/juhend.pdf> (24.05.2015)

SA Eesti Tantsuagentuur. Hooandja koduleht. <http://www.hooandja.ee/users/helena1> (11.05.2015)

SUMMARY

My final thesis "Contemporary dance teacher's role and it's affecting factors based on practical experience" on dance pedagogy is based on my internship that took place in Eesti Tantsuagentuur (ETA) during October 2014 and May 2015. The group who I worked with are the first year students in ETA's four year course system and there were 16 girls between ages 10-13.

My main goal was to use different methods in dance teaching, that I found important while writing my theoretical schoolwork "Contemporary dance teacher's role in the 21st century". I wanted to work like the "perfect" teacher I had set up in my mind. I named four bigger topics that I want to work on: 1) dance technique, 2) improvisation, creativity and composition, 3) dance history, 4) visiting and analysing dance performances. As turned out from my internship there were some affecting factors that made the last two topics pretty tough to accomplish. Also it was rather negative surprise for me that using both- dance technique and different improvisational tasks alternately may not be the best idea because my students liked rather doing new and exiting things than the same dance technique exercises, which made them sometimes feel disappointed in the class.

Although I and the students had some ups and downs during my internship I am sure that both sides learned a lot. My students had danced only ballett before, so this year was first contemporary dance experience for them. There is a long way to go and discover for them in that field, but at least I know they like the "new thing". As for me it was first longer experience to work as a dance teacher and with the kids, I confirm that I have learned a lot about teaching and especially about myself.

LISAD

Lisa 1- Tagasiside õpilastelt

Koostas in kaks korda aastas õpilastele tagasiside küsimustikud. Esimene kord oli detsembris 2014, mil neil oli teoreetiline eksam ning kuhu lisasin ka reflekteerivaid küsimusi. Teine kord õppeaasta lõpus, mais 2015. Lisan siia mõlema küsimustiku kõik küsimused ning mõningate väljavalitud küsimuste õpilaste vastused. Väljavalitud küsimused reflekteerivad kõige enam õpilaste arengut ning mind kui õpetajat. Esimesele küsimustikule vastas 16st õpilasest 15 ning teisele 16st 8 õpilast. Viimase küsimustiku said küll kõik õpilased, kuid kuna mõni unustas lehe täita ja viimasel tunnil ei olnud paljusid kohal, siis saan need puudujatelt tagasi ilmselt nende viimasel eksamil ehk siis kui minu lõputöö on juba esitatud.

I küsimustik ehk eksam

Küsimused:

1. Millised on balleti tunnusjooned?
2. Miks, millal ja kus tekkis moderntants?
3. Kuidas iseloomustaksid moderntantsu?
4. Nimeta moderntantsijaid, -koreograafe, -truppe (välismaal ja Eestis)
5. Mis on Sinu arvates kaasaegses tantsus oluline?
6. Milliseid sarnasusi ja erinevusi oskad tuua nende kolme- balleti, moderntantsu ja kaasaegse tantsu vahel?
7. Nimeta kõikvõimalikke komponente, mis võivad (aga ei pea) kuuluda tantsuetendusse?
8. Milline kolmest saatest meeldis Sulle kõige rohkem?-Põhjenda. Mis oli meelde jääv ?
9. Miks võiks olla oluline teada tantsu ajalugu?

10. Mis Sind tantsu juures kõige rohkem huvitab? Miks?

11. Mida (uut) oled õppinud eelmisel poolaastal kaasaegse tantsu tundides?

Vastused:

9. Miks võiks olla oluline teada tantsu ajalugu?

- Inspiratsioon
- Näeb kuidas tants on ajas muutunud
- Saad võrrelda ja võtta õppust varasematest aegadest
- Teada kuidas see arenes ja kas saab asju seostada või mitte
- Siis saad palju teada, saad tantsida, saad teada tantsu põhimõtet
- Näiteks äkki sellepärast, et saada rohkem infot
- Et tunda mineviku tantsijaid ja nende stiile
- Siis sa tead tantsides, kelle stiilis sa tantsid ja tänu kellele seda stiili on üldse võimalik tantsida
- Sellepärast, et teaksid mida sa teed ja kust see on pärit ja kes sellega alustas.
- Ajalugu on hea teada, et aru saada miks see üldse praegu on selliseks kujunenud ja milline oli see enne, mis on tegelikult VÄGA huvitav.
- Oluline on teada tantsu ajalugu, kuna see annab informatsiooni kuidas vanal ajal tantsiti ja kuidas või millest arenes see tants.
- Tantsu ajalugu teada võiks olla oluline, sest kui ma juba tantsimist õpin, siis minu jaoks isiklikult on seda hea teada, aga need kes tantsust (ajaloost)ei huvitu, nende kohta ma tõesti ei tea, miks võiks olla oluline teada tantsu ajalugu.
- Tantsuajalugu on kindlasti väga huvitav, aga see teeb ka sind targemaks. Saad teada palju tantsustiili ajaloost ja saad ka aru kuidas see tekkis ja miks.
- Siis saad rohkem tantsust teada (ja oled targem).
- Tantsuajalugu on tore teada, sest siis sa tead kuidas tants on kulgenud, oskad kasutada erinevaid tehnikaid, tead mida sa teed, alati on tore silmaringi laiendada.

10. Mis Sind tantsu juures kõige rohkem huvitab? Miks?

- Tantsude loomine (e koreograafia), tean, et harjutused on vajalikud, aga need muutuvad ajapikku tüütuks ja igavaks.
- Hüpped, sest need muudavad tantsu elavamaks
- Muusika ja liigutused, sest need ühtivad liigutustega. Saab emotsioone väljendada
- Huvitab lavale saamine, meeldib kaasaegne tants
- Huvitavad erinevad liikumismoodused, sest neid saab hiljem ja tulevikus kasutada.
- Lugu ja liikumine, sest sa saad tantsides edastada lugusid.
- Meeldib juba sellepärast, et olen seda nii kaua (8a, 7a balletti) teinud. Lihtsalt tekib mõnus tunne, kui saan end tantsu kaudu välja elada.
- Huvitab see, kui palju asju on võimalik teha oma kehaga
- Huvitab see, et rääkida mingit lugu kehaga. Tantsimine muudab mu vabaks ja puhastab mind kõigist muredest. See on asi, mida teha koos minusuguste inimestega. See on koht kuhu saan end peita kõige eest kaugemale. See on asi, mida ma armastan ja ihkan teha. Tantsides saan olla mina ise.
- Mind huvitab tantsu juures liigutused ja tehnika. Kuna siis ma saan ennast väljendada tantsu kaudu ja see on mulle huvitav.
- Mind huvitab tants, sest mulle meeldib tantsida ning ma käin siin sellepärast, et õppida tantsima ja sellega kunagi edasi jõuda..
- Mind huvitab loomulikult tantsimine, kuid ka milline see tantsustiil on. Muidugi huvitab mind ka selle tantsustiili ajalugu, sest muidu kui sa sellest ei tea, ei ole ka huvitav ning lahe seda õppida. Mulle meeldib ka väga esinemine ja minu trennirühm.
- Tantsu juures huvitab mind kõige rohkem uued liigutused (või kuidas neid nimetataksegi).
- Mind huvitab tantsu juures kõige rohkem selle väljanägemine.
- Meeldib tantsu vaadata, ma naudin keha asendi ja lihaste vaatamist, kui harjutus või liigutus on hästi sooritatud. Sellepärast olen ka omamoodi

perfektsionist ja üritan alati kätte saada õiget tunnet, väljanägemist liigutust tehes.

11. Mida (uut) oled õppinud eelmisel poolaastal kaasaegse tantsu tundides?

- Tantsujaloo kohta-tänu filmidele ja eksamile
- Palju uusi liikumisi (swing, rullid, raskuse ülekandmine)
- Rohkem vaba olema, improviseerima, moderntantsu ajalugu
- Asju saab seostada, ise tantsu tegemine
- Swingid, putukas, erinevad tasandid
- Tegema erinevaid kompositsioone ja maas rule
- Põrandal liikumist ja moderntantsu minevikku
- Olen õppinud, et kaasaegses tantsus peab olema põrandaga kontaktis ja olen teada saanud paljude kuulsate tantsijate kohta
- Olen õppinud ennast vabastama ja improviseerima.
- Olema rohkem sissepoole, kuna olin väljapoolsusega ainult harjunud. Õppinud erisuguseid liigutusi ja hüppeid. Ja et ei pingutaks üle ja vaatad milleks su keha on võimeline.
- Olen õppinud erinevaid tantsu tehnikaid ja stiile. Ma olen teada saanud kaasaegse tantsu ajaloo ja kust see pärineb. Ma olen ära õppinud kaasaegse tantsu basic asendid ja ka ennast väljendama.
- Kõik mis ma eelmisel poolaastal õppisin on minu jaoks uus, kuna ma olen varem kokku puutunud ainult balleti ja peotantsuga.
- Õppisime väga palju asju maas tegema ja õppisime ka tundma seda tantsustiili. Näiteks mina polnud sellisest tantsustiilist midagi varem kuulnud.
- Natuke kaasaegse ja moderntantsu ajalugu. Uue stiili tantsu liigutusi. Ja üleüldse uut stiili.
- Olen õppinud kaasaegse tehnikat ja liigutusi, kuid meile on seletatud ka tantsu kvaliteeti, erinevaid tasandeid jne. Samuti olen õppinud ennast improvisatsiooniga rohkem avama.

II küsimustik

Küsimused:

1. Mis tantsustiile oled varem õppinud? Kus ja kui kaua?
2. Mis tantsutundides Sa ETA-s käid ja kui tihti on üks tund?
3. Kas Sul on peale ETA veel hobisid/huviringe kus regulaarselt käid?
4. Kas teadsid enda kursusekaaslasi juba enne kaasaegse tantsu tunde?
5. Miks Sa just ETA-s tantsu õpid?
6. Mida (uut) oled teada saanud/õppinud sel õppeaastal kaasaegse tantsu tundides?
7. Mis meeldis kaasaegse tantsu tundides kõige rohkem?
8. Mis ei meeldinud kaasaegse tantsu tundides?
9. Mida oleks võinud tundides teisiti teha või millest tundsid õppides puudust?
10. Kas eelistad tehnika õppimise või improviseatsiooni tunde? Või hoopis midagi muud?
11. Mida positiivset ja negatiivset ütleksid Susanne kui õpetaja kohta?
12. Kui Sa peaksid “tantsuvõõrale” inimesele selgitama, mis on kaasaegne tants, siis kuidas Sa seda teeksid?
13. Mis jäi õppeaastast kõige enam meelde?

Vastused:

6. Mida (uut) oled teada saanud/õppinud sel õppeaastal kaasaegse tantsu tundides?

- Slaidid, karuratas, üleõlarullid
- Õppisin palju uusi liigutusi ja sain kaasaegsest tantsust palju teada.
- Põhimõtteliselt kõike kaasaegse tantsu kohta. Olen õppinud palju tehnikat nii moderntantsust, kui ka kaasaegsest tantsust. Oskan ennast paremini väljendada, julgen rohkem kaasa rääkida, olen õppinud ennast vabaks laskma ja improviseerima
- Kogu eksami materjal (talvel) oli minu jaoks uus ja kõik liigutused, mis balletti ei puudutanud olid ka minu jaoks uued.
- Kõike. Ma ei teadnud mitte midagi kaasaegsest tantsust.

- Ma olen õppinud kaasaegse tantsu ajaloost. Olen õppinud oma keha tunnetama ja kaasaegsele omapäraseid liigutusi nt: rullid, hüpped jne.
- Olen õppinud täiesti teistsugust tantsustiili, mis on väga põnev ja huvitav. Olen õppinud kuulama ja tunnetama oma keha. Olen õppinud uusi võimalusi liikumiseks. Kindlasti julgen ma inimesi ka rohkem usaldada ning enda raskusi teiste peale kandma. See kõik on väga imeline ning kindlasti tahan sellega jätkata!

11. Mida positiivset ja negatiivset ütleksid Susanne kui õpetaja kohta?

- Ta on sõbralik, ta on tähelepanelik.
- Ta seletab hästi
- Ta selgitab kõik asjad hästi lahti. Negatiivset ei oska öelda.
- Helenaga tunnid meeldisid mulle rohkem, sest ta suutis ennast väljendada meeldivalt ja vabalt nii, et temaga oli tore rääkida ja trenni teha. Susannega oli natuke igav ja konkreetne. Kui me ise midagi välja pakkusime, ei tulnud see eriti kõne alla.
- Susanne on väga tore, ta on ka kõvasti arenenud võrreldes aasta algusega. Aasta alguses olid tunnid päris igavad, kuid nüüd on need palju põnevamaks läinud.
- Liiga palju balletti sinu tundides. Sa oled naljakas ja lahke õpetaja. Sinuga saab lihtsalt sõbraks saada.
- Susannega oli väga tore ja tundsin, et saan kõigest aru. Ta selgitas harjutusi ja aitas palju. Susanne oli alati energiline ja rõõmsameelne.
- Väga armas ja tore õpetaja, kuid teinekord kellegil midagi välja ei tule, siis see täiesti-täiesti lõpuni välja töödelda.

13. Mis jäi õppeaastast kõige enam meelde?

- Mulle jäi kõige rohkem meelde slaid.
- Põrandatehnika jäi hästi meelde.
- Tantsutunnid

- Kõige enam jäi meelde vaimustus kaasaegsest tantsust. Tundides avastasin tohutult meeldivat ja naudingut valmistava tantsustiili. Väga meeldisid mulle ka kevadkontserdi ühisproovid, sain sealt palju julgust, inspiratsiooni, eeskuju ja tõuget, olen nüüd tantsule veel rohkem pühendunud.
- Kindlaid asju, mis mulle sellest õppeaastast meelde jäi polegi, pigem nii, et tükk siit tunnist ja tükk sealt tunnist.
- Impro. Need olid lahedad.
- Õppeaastast jäi kõige rohkem meelde erinevad kombinatsioonid ja uued harjutused nt: meritäht, rullid, Susanne plie harjutused. Mulle meeldis, et saime koos teatris käia ja tutvuda erinevate stiilidega.
- Õppeaastast jäi kõige enam meelde maasrullimised ja silmad kinni mingid liikumised või tunnetamised.

Lisa 2 - Ühe tunni kirjeldus ja analüüs

Kirjeldan järgnevalt ühte õppeaasta keskel, 29. jaanuaril 2015 toimunud tundi. Selle tunni videosalvestis on lõputööga kaasas ka DVD-l ning internetikeskkonnas. Kõik minu tunnid, nagu ka käesolev, kestsid 60 minutit, kuid sellel tunnil filmitud video lõpetas kaamera ise teadmata põhjusel 49ndal minutil ning alustas siis uuesti, mistõttu on tunnist kaks videoklippi.

Soojendus

1) Improvisatsioon (~8 min)

Sel korral otsustasin tundi alustada peidetud kujul soojendusega- improvisatsiooniga. Palusin neil leida endale ruumis üks meelepärane koht vabalt valitud suunas ning sulgeda seejärel silmad. Endalegi teadmata, mis juhiseid ma neile täpsemalt andma hakkan, otsustasin ülesandele läheneda loo põhiselt ning improviseerisin ka ise. Palusin neil ette kujutada, et nad ei ole saanud aasta otsa liikuda. Tõin mõningaid näiteid, mis põhjusel nad ei ole saanud ammu liikuda ning küsisin mida nad sooviksid

teha kui neil järsku avaneb jälle see võimalus. Tõin veel välja mõned näited, mis neid suunaksid, kuid samal ajal rõhutasin, et neil on täiesti vabad käed teha mida iganes nad soovivad. Jälgisin huviga mis ruumis toimus. Minu eesmärgiks oli nad saada liikuma neile endalegi teadmata kuidas ja panna nad avastama uusi liikumisi ja julgeda proovida midagi teistsugust teha. Selle tarbeks ütlesin, et nad on üksikul saarel ja mitte keegi ei näe neid. Järgmisel hetkel aga tuletasin neile meelde, et nad ei ole ruumis üksi, mainides et saarel olevale loodusele ei tohi haiget teha. Palusin neil muuta oma liikumine aktiivsemaks, olles seejuures endiselt ettevattlik. Lõpuks lubasin neil ka häälitseada ja anda enda asukohast teada. Pärast tõelist rahmeldamist palusin neil paigale jääda ja hingata sügavalt nina kaudu sisse ja suu kaudu välja kuni hingamine normaliseeruks ning seejärel võisid nad silmad avada.

2) *Plie* ja *tendu* (~ 8 min)

Järgmiseks võtsid õpilased male-ruudu joonise näoga peeglisse ning tegime läbi tuttavad *plie* ja *tendu* kombinatsioonid. Enne kui alustasime, raputasime natuke käsi ja jalgu, sest need on järgmised paar minutit neil pinges ja väsivad ära. Esimese korra tegin õpilastega koos ning teise korra pidid nad ise tegema ja mina juhendasin kõrval. Mõlemad korrad tegime koos muusikaga.

Plie harjutust alustame paralleelis ja käed II positsioonis ning pärast on kõik sama, ainult jalad on I positsioonis ja käed endiselt II-s. Seejärel avame jalad laia II positsiooni, kus teeme *contractionit* ning hoiname tasakaalu. Kõik kordub vasakule poole.

Tendu'd tegime samuti paralleelis. Kõigepealt olid kiired *tendu*'d ette ja kõrvale hoides käsi II positsioonis. Seejärel aeglane täisrist koos käte koordineerimisega, pärast mida *tendu* koos *flex* jalaga ning kiire *releve*'s seismisega kolmes suunas ning viimaks kolmes suunas *tendu* koos *flex plie*'ga koos pea ja käte koordineerimisega. Pärast seda olid väljapoolsete jalgadega *lunge*s ehk hooga väljaastet koos kääteringidega kolmes suunas. Seejärel kaks *plie*'d koos kääteringidega ning kõik kordus vasakust jalast.

Pärast kumbagi kombinatsiooni palusin neil lõdvestada käsi ja vahetada ridu ning nad tegid ise kõik veelkord läbi.

Kui nad olid ka iseseisvalt need läbi teinud, panin muusika kinni ning kordasin ja näitasin veel mõningad olulisemad kohad üle ning parandasin paari õpilast individuaalselt.

3) Kerelihaste treenimine (~ 4 min)

Kuna hiljem oli plaanis teha üle öla rulle ja palju tööd põrandal, siis tahtsin, et nende kerelihased saaks veel rohkem soojaks.

Rullisime alla ja läksime selili. Tegime ühe kõhulihaste harjutuse, mis sisaldas endas jällegi koordineerimist ning jalgades tööd *point'i* ja *flex'iga*. Esialgu rääkisin läbi ning seejärel tegin koos õpilastega harjutuse kaasa.

Tegime harjutuse ka küljelihastele, kus neil tuli keha keskosa liigutamata viia nii palju kui võimalik ühele küljele enda käed ja jalad ning seejärel teisele küljele. See oli õpilaste jaoks uus harjutus ning osutus palju keerulisemaks, kui esialgu arvasin. Tundus, et nad ei saanud lõpuni aru, mida ma selle harjutusega neilt ootas.

Põhiosa

4) Põrandakombinatsioon (~25 min)

Tahtsin esialgu õpilased pooleks jagada, et gruppides juba varem õpitud põrandakombinatsioon läbi teha, kuid siis meenus, et enne võiks kõik koos selle meelde tuletada. Kuna nad on põrandal ja mind jälgida on sedasi ebamugav, siis otsustasin, et nemad teevad ja mina seletan. Tegime sedasi kaks korda muusikata läbi ning seejärel tegid nad koos muusikaga kahes grupis. Pärast ühe grupi sooritust lasin pealtvaatajatel õpilastel kommenteerida, mis oli nende meelest hästi või halvasti tehtud. Kuna sealt väga tagasisidet ei antud, siis rõhutasin omaltpoolt mõningaid kohti.

Seejärel õppisime esimest korda sama kombinatsiooni vasaku poole ära. Esialgu kõik koos muusikata ning pärast kahes grupis koos muusikaga.

5) Mattidel üle õla rullide harjutamine (~ 7 min)

Kuna märkasin, et üle õla rullid ei tule enamikel õpilastel veel sujuvalt välja ning neil on valus teha, siis otsustasin, et proovime harjutada neid mattidel. Palusin igaühel ise "pusida" ning käisin neid aitamas, kes abi küsisid või kus ma nägin, et abi on vaja.

Lõpuosa

6) Venitus/lõdvestus (~5 min)

Lõpus võtsime suure ringi nagu meil tihti tunni lõpus kombeks. Olime kõik näoga ringi sisse, et kõik näeksid mind ja kaasõpilasi. Tegime mõned lihtsad venitusharjutused jalgadele, mida tehes tuletasime meelde jälle suuremad lihasgrupid, mida õpilastelt venitamise ajal alati üle küsisin, et neil need kinnistuksid. Venitasime ja mudisime ka seljalihaseid ning lõpuks tulime seljarulliga püsti. Mina tänasin. Plaksutasime.

Lihtlitsents lõputöö reprodutseerimiseks ja lõputöö üldsusele kättesaadavaks tegemiseks

Mina Susanne Org (sünnikuupäev: 13.01.1992)

1. annan Tartu Ülikoolile tasuta loa (lihtlitsentsi) enda loodud teose "Kaasaegse tantsu õpetaja roll ja seda mõjutavad tegurid praktilise kogemuse näitel", mille juhendaja on Anu Sööt

1.1 reprodutseerimiseks säilitamise eesmärgil, sealhulgas digitaalarhiivis DSpace säilitamise eesmärgil;

1.2 kirjaliku osa reprodutseerimiseks üldsusele kättesaadavaks tegemise eesmärgil kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni;

1.3 kirjaliku osa üldsusele kättesaadavaks tegemiseks Tartu Ülikooli veebikeskkonna kaudu, sealhulgas digitaalarhiivi DSpace kaudu kuni autoriõiguse kehtivuse tähtaja lõppemiseni.

Lõputöö audiovisuaalseid osasid/helisalvestisi "Lisa 2 - Ühe tunni kirjeldus ja analüüs" ei ole lubatud avaldada.

2. olen teadlik, et nimetatud õigused jäävad alles ka autorile.

3. kinnitan, et lihtlitsentsi andmisega ei rikuta teiste isikute intellektuaalomandi ega isikuandmete kaitse seadusest tulenevaid õigusi.

Viljandis 24.05.2015